

ДЕЙНОСТ В НСИХУ КЪМ МС Като че ли чуха нашия глас

За законодателната реформа и възобновяването на диалога

Във връзка с подготвяните от правителството реформи, свързани с кардинални изменения в експертизата на вида и степента на увреждане и на работоспособността на хората в неравностойно положение, в края на януари и началото на февруари ситуацията ескалира и възникна необходимостта от незабавна реакция и отговор от страна на национално представителните организации на и за хора с увреждания - членове на Националния съвет за интеграция на хората с увреждания (НСИХУ) към Министерски съвет. Активен участник в предприетите действия бе Съюзът на слепите в България, представляван от председателя Васил Долапчиев.

След изпратената протестна декларация и няколко срещи в МТСП, на които не бе постигнато договаряне, следващата стъпка, предприета от представителите на национално представителните организации (НПО) бе организирането на срещи с експрезидента и председател на партия АБВ Георги Първанов и заместник-омбудсмана на Република България Диана Ковачева.

В качеството си на силна политическа фигура и председател на партията, излъчила министъра на труда и социалната политика, Георги Първанов фокусира надеждите на хората с увреждания за положително влияние върху процеса на готвените социални реформи.

На срещата с него НПО на и за хора с увреждания бяха представлявани от председателя на ССБ Васил Долапчиев, председателя на Съюза на инвалидите в България Красимир Коцев и г-жа Веска Събева – заместник-председател на НСИХУ и председател на Асоциацията на родителите на деца с епилепсия. Очакванията на хората с увреждания от тази среща бяха г-н Първанов да повлияе и съдейства за активизиране на диалога със социалния министър Ивайло Калфин. В спешен порядък трябваше да бъдат отменени сроковете, които парламентът прие твърде прибързано, емоционално и дори малко безотговорно.

Разговорът с експрезидента се оказа много ползотворен. Представителите на хората в неравностойно положение са били изслушани с голямо внимание, като са предоставили всички документи по казуса, включително концепцията на МТСП, протестната декларация и становището на лекарите от ТЕЛК във връзка с предвижданата реформа, както и решение на Конституционния съд, постановяващо неправилността на отнемането на пенсии, придобити вследствие от осигурителен принос. На масата са били поставени всички възможни проблеми в цялото им многообразие, като изрично е било декларирано съгласието на НПО с необходимостта от реформи, но ако те бъдат извършвани след сериозна и задълбочена дискусия.

Като разумен срок за изработването на промените в медицинската експертиза и експертизата на работоспособността национално представителните организации на и за хора с увреждания приемат края на следващата година и едва от 2018 година те биха могли да станат част от действащото българско законодателство.

Национално представителните организации на и за хора с увреждания ще настояват също и за възстановяване на отнетото право по чл. 101, ал. 3 от КСО за допълнителните 25 процента от социалната пенсия за новоосвидетелстваните лица и притежаващите срочно решение на ТЕЛК, което да бъде трансформирано като част от добавките за интеграция. Вероятно тази тема ще бъде дискутирана паралелно с пенсионната реформа.

В подобна атмосфера на ползотворен диалог премина и срещата с г-жа Диана Ковачева, на която присъстваха представители от 5 национално представителни организации на и за хора с увреждания, както и Хюсеин Исмаил в качеството му на ръководител на отдел за хората с увреждания към омбудсмана на Република България. Междувременно омбудсманът е и част от НСИХУ и участва във всички негови заседания.

В процеса на мобилизация на организациите на хората с увреждания за сериозен отпор на готвените

промени участваха и всички структури на ССБ в страната. Председателите на РСО изразиха гражданската си позиция на несъгласие в проведени срещи с областните управители, народни представители, а също и в организирани пресконференции. В Шумен председателят Любомирка Лазарова се е срещнала с г-жа Мая Манолова - омбудсман на Република България, която е застанала твърдо зад позицията на хората в неравностойно положение. Към същата позиция се придържа и г-жа Диана Ковачева, която вече е запозната с проблема в дълбочина и е потвърдила пълната съпричастност на омбудсмана, както и намесата на институцията в рамките на правомощията, дадени ѝ от закона. Недоволството от страна на национално представителните организации бе предизвикано от първоначалното им невключване в дискусиите по набеязаните промени и поставянето им пред свършен факт, без да бъде изслушано становището им по този непосредствено засягащ ги въпрос. Първоначално изготвеният от МТСП документ анализира текущото положение и изброява регламентиращите го нормативни документи, както и "огромния" пакет от права на хората с увреждания, без да бъде посочен комичният им финансов еквивалент, и едва в края си прави неясен опит за разяснение на функциите на комисията за експертиза на работоспособността. Именно тази липса на задълбоченост стана източник на огромно притеснение, тъй като предлаганата нова система е коренно различна от действащата досега. Единственият предвидим резултат от първоначалните предложения за промени би бил стотина хиляди души с увреждания да изгубят пенсиите си, което определено не би допринесло за положителния социален ефект. Сериозно бе и притеснението за ефективността на самата комисия. В нито една от европейските страни системата за класификация на функционалността, уврежданията и здравето - ICF, приета от Световната здравна организация през 2000 година, не се прилага в пълния ѝ обем. Поради абстрактността и отчитането на множество фактори в нея, които количествено е трудно да бъдат претеглени, всяка европейска държава прилага системата в зависимост от собствените си социални политики. Именно това е правилната философия - на човека с увреждане да се гледа като на полезен човек с остатъчна функционалност, акцентирайки на работоспособността му, и по всякакъв начин и чрез различни подкрепящи политики той да бъде пълноценна част от обществото. България също би следвало да приеме и приложи само тези параметри от системата, съответстващи на реалните условия. Процесът е твърде сложен и решаването на проблема в рамките на 3 или 4 месеца би било невъзможно и неефективно както за държавата, така и за нейните граждани в неравностойно положение.

Благодарение на светкавичната реакция от страна на национално представителните организации, проведените срещи с ключови политически фигури и тяхната намеса в случващото се на 25 февруари се състоя дългоочакваната среща с министър Калфин и целият му екип – зам.-министрите Лазаров и Донев, както и експерти от дирекцията, отговаряща за социалното включване на хората с увреждания. Само по себе си това бе знак за сериозността и значението, които МТСП отдаде на тази среща. Позицията и аргументите на национално представителните организации бяха изложени от г-н Долапчиев, който, признавайки необходимостта от промяна, посочи недостатъците в начините на изготвянето ѝ. По време на срещата, продължила повече от час, страните се придържаха към добрия тон и социалният министър показа разбирането си към сериозността на проблема и готовността си за диалог.

За първи път от 25 години хората с увреждания в България реагират толкова остро и тази реакция получава толкова силен обществен резонанс. В разговора с г-н Калфин представителите на НПО аргументирано изразиха позицията си относно изготвените от МТСП основни насоки за усъвършенстването на експертизата на работоспособността, както и становището си по този документ, който се нуждае от сериозно доработване. Диалогът протече без взаимни нападки. От страна на МТСП единствено активен в него беше самият министър Калфин. Обсъдени бяха множество детайли, свързани със законодателните промени. Представителите на хората в неравностойно положение споделиха огромната си тревога за сроковете, заложили в чл. 22, буква У от Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2016 година, където в ал. 1 е поставен срок 30 април за изготвянето на концепция, а до 30 юни за извършване на нормативните промени и внасянето им в Парламента.

Оказа се, че министър Калфин още от самото начало е бил категорично против тези срокове, като изцяло е приел изложената позиция, че както национално представителните организации на хората с увреждания, така и за съжаление самото министерство към датата на срещата са нямали представа

какъв ще е обхватът на реформата, а също и какъв ще е обемът на предстоящата работа по нея. Социалният министър декларира готовността си за обществени дебати - при категоричното заявление от страна на национално представителните организации за необходимостта от промени, но с удължени срокове. Реално е концепцията да изкристализира в началото на есента в много по-голям обем и с по-висока степен на конкретика, за да може предварително в нея да бъдат разработени множеството житейски ситуации и хипотези и съответно, в рамките на две-три изречения, да бъдат регламентирани решенията по тях. От своя страна това би облекчило последващото изработване на законите.

В края на срещата министърът прие изцяло позицията на представителите на НПО, споделяйки напълно този подход и начин на работа, целящи от една страна запазване или добавяне на права на хората с увреждания, а от друга – достигането до тези права чрез една облекчена процедура. Целта е да се намери нужният баланс между интересите на гражданите и държавата, така че и двете страни да бъдат удовлетворени.

Като резултат от тази среща предстои създаването на работна група от представители на национално представителните организации на и за хора с увреждания, която трябва да извърши много сериозна по обем и съдържание работа. В процеса на тази работа неминуемо ще възникват множество спорни моменти, диаметрално противоположни гледни точки и конфликти, затова не е изключена вероятността за нови бъдещи протестни действия. При все това готовността на социалния министър и екипа му за изслушване, диалог и съвместно обсъждане е сериозна крачка напред към една мъдро изработена социална реформа.

Независимо от всичко, това е едва началото на началото на една дълга сага, в която ще се стараем да бъдем оптимисти и да виждаме чашата наполовина пълна, а не празна. Какъв ще бъде краят й ще зависи изцяло от работоспособността и настойчивостта на нашите организации, както и от мъдрия подход на управляващите. Промени предстоят - може би драстични, може би недотам. Окуражаващото в случая е, че след категоричното изразяване на гражданска позиция от страна на хората с увреждания техният глас беше чул и държавата, поне засега, прие аргументите им. Вярваме, че национално представителните организации на хората с увреждания вече няма да бъдат игнорирани, а напротив - ще бъдат активна част и важен партньор на правителството в изработването на бъдещи нормативни документи, отнасящи се пряко до решаването на проблемите на техните членове.

Засега разумът надделя. Това бе постигнато благодарение на настойчивостта и сериозния натиск от страна на гражданите в неравностойно положение и с много активното участие на ССБ - както на централно ниво, така и на всички негови структури в страната и техните председатели. В този смисъл Съюзът на слепите в България показва своята дееспособност и боеспособността си в защитата на интересите на невидящите български граждани, които той отстоява в продължение на вече 95 години. Това е категорично доказателство за неговата жизненост и за необходимостта той да съществува и да се развива.

Марина ПЕТКОВА

ИЗ ЖИВОТА НА ОРГАНИЗАЦИИТЕ МОНТАНА

Традицията продължава

С обещание за приятни изненади 12 членове на териториалните организации при Съюза на слепите от Монтана и Бойчиновци приехме поканата на председателя на Научно-техническия съюз г-н Иван Митов за участие в празника Трифон Зарезан.

По станалата вече традиция в последните години Домът на науката и техниката в Монтана отвори врати на 12 февруари 2016 г. от 10 часа и зала № 1 ни посрещна украсена според празника - дълги маси с битови покривки, а върху тях баници, разнообразие от погачи, бъклици с бяло и червено вино. На подходящи места бяха поставени икони. Отстрани бяха окачени плитки от чушки и чесън. Отпред - свещник, бъклица, солница, паница с боб, питка и кандило. Най-отпред бяха бурето и чекръкът. Чуваше се бавна народна музика.

Със символично зарязване, песни, закачки и пъстри хора присъстващите почетоха празника Трифон Зарезан. Той продължи с дегустация на домашни вина, които бяха оценени от безпристрастно жури с председател Пенка Кръстева.

Почетохме виното като фамилна ценност на импровизиран конкурс за домашни еликсири. Стопаните бяха донесли 37 мостри на червено, бяло вино и розе за дегустация и оценка. Иван Митов награди победителите и им връчи грамоти и подаръци, и ги короняса с корони, изработени от лозови пръчки. Организаторите на мероприятиято бяха предпочели за празничното настроение да се погрижат фолклорните групи "Баш юнаците" и "Изворен фолклор" от Бойчиновци и танцовата формация "На мегдана" със солист Павлин Георгиев – член на ТСО Монтана. Техните изпълнения бяха тематично подбрани и се пяха песни за лозето, виното и любовта.

На изпроводак председателят на НТС пожела на всички 12 месеца на здраве, 53 седмици с вино и 305 дни щастие и приятни изживявания.

Разделихме се с усмивки и си пожелахме да се срещнем отново като гости и участници в нови мероприятия.

Членове на ТСО Монтана си поставиха за цел да "свалят" красивия народен обичай седянка от сцената, за да го изживеем истински и заедно. Седянката е тържество за всеки българин - стар и млад. Събират се, за да се научат или да научат другите, за да се веселят, да пеят, да играят и да поприказват с познати и непознати. Младите слушат разказите на старите и тия разкази им служат за пътеводител в живота. Старите разказват това, което знаят по народното предание, което са им разказвали техните баби и дядовци и което са пазили свято без изменение в своята памет... За съжаление този вид събирания и веселби не са достигнали до нас, изчезвайки напълно през средата на миналия век. Сега обичаят можем да видим единствено на сцената, прекроен през призмата на актьорското майсторство и хореографията.

Идеята за това мероприятие се роди от желанието за алтернативно място за забавление на слепите и слабовиждащите ни членове, които обичат българското и пазят традициите. На 19 февруари на импровизираната седянка бяха поканени членове на организацията, за да изработят мартеници, да се забавляват и да разкажат кой каквото знае за българската традиционна мартеница. Председателят Виолета Йорданова разказа легендата за мартеницата, която датира от времето на кан Аспарух. Той имал сестра на име Хуба. Тя била пленница в друго царство. Аспарух пратил вест на сестра си, че е намерил земя да се заселят – на юг от река Дунав, днешна България. Като получила тази радостна вест, Хуба успяла да избяга от плен. Яхнала кон и препускала без почивка, докато стигнала до река Дунав. Търсила брод да премине. Хуба пуснала сокол. На неговия крак вързала края на бял конец, а другия край на конца държала в ръцете си. Соколът литнал, за да намери брод през реката, стрела го пронизала и той паднал умъртвен, а конецът се обагрил с червения цвят на кръвта му. Хуба проследила нишката и така намерила път да стигне при брат си и да заживеят свободни и честити в новата България. Оттогава бяло-червеният конец е здравата нишка, която свързва българите по света в едно, за да сме здрави, силни и щастливи. Да помним, че сме българи, където и по света да се намираме.

Учителят г-жа Ани Йорданова предложи преди да започнем изработката на мартениците по почетем паметта на Васил Левски, тъй като се навършваха 143 години от обесването му. Като истински родолюбци сведохме глави в знак на почит към великия българин, а г-жа Йорданова ни разказа интересни случки от живота на Апостола и ни напомни, че винаги трябва да се гордеем, че сме българи. След това поставихме предварително приготвено "дърво", което окичихме с изработените

разнообразни мартеници. Мартеницата е символ на здраве, дълъг живот, плодородие и изобилие. Изработва се от усукани памучни или вълнени конци. Основните цветове са бялото и червеното. Белият цвят на мартеницата първоначално е символизирал мъжкото начало, силата, но по-късно под въздействието на християнството цветът обозначава радостта, красотата, чистотата и непорочността. Белият цвят е цветът на Христос.

Червеният цвят е женското начало, здравето. То е знак на кръвта, на зачеването, на раждането. Първоначално женските сватбени носии са били червени.

В мартениците се преплита и синият цвят, който е свързан с небето и водата. Той е белег на божествена вечност и аристократичност.

А зеленият цвят в мартеницата е символ на плодородието и възраждането.

Мартеницата, включва различни елементи и символи - черупки от охлюви (за здраве и сила), мъниста (против уроки), парички (за благополучие).

Когато се прави мартеница, тя трябва да се усуква наляво.

В късния следобед се почерпихме със сандвичи, плодове, сладки, топли напитки, а Мария Стоянова ни поднесе вкусна домашна баница. Веселихме се и се смяхме на умело разказаните от Снежана Петкова весели вицове и случки с герои от Чипровския край. На най-младия участник в мероприятияето Юлия Пламенова подарихме мартеница с пожелание да е здрава, щастлива и да я съпътства благоденствието в живота.

Снежана АТАНАСОВА

Горна Оряховица

Празник на любовта и виното

Традиция стана в ТСО Горна Оряховица заедно да празнуваме Деня на любовта и виното.

Легендата за Трифон Зарезан припомни Ралчо Евтимов, който всяка година щедро черпи всички с чудесното си домашно вино, пелин и ракия.

Тригодишно отлежало вино, правено от лозе, а не от технолози, донесе да почерпи и Иван Кожухаров.

По предложение на двамата бивши носители на короната "Цар на виното" бяха връчени тази година две корони - "Цар на виното" на Васил Бозов и "Царица на любовта и виното" на Катя Кряжева.

За доброто настроение на присъстващите членове и гости се погрижи корепетиторът на вокална група "Перуника" Димитър Евтимов. Изненада за присъстващите беше изпълнението на Иван Лицов - председател на ТО на сляпо-глухите. Бяхме подготвили и викторина с награди. Веселбата завърши с кръшно хоро.

Катя КРЯЖЕВА

Силистра

Първомартенска изложба в Тутракан

*"Тя идва с хурка във ръце, чевръсто сучейки вретено,
и прездата е налице, изчакват куките смирено!
Тя идва пълна с небеса, в които бяло и червено
преплитат се във чудеса и багрят мислите в зелено...
По пътя пръскайки цветя, в душите сеейки премени,
чевръсто шета из града, закичва малки и големи!"*

На 2 март РСО Силистра организира в Тутракан изнесена изложба на изработени ръчно мартеници от съюзни членове от териториалните организации в Силистра, Дулово и Тутракан по случай 95-годишния юбилей на ССБ. Най-добре в изложбата се представи Тодорка Раева от ТСО Тутракан. Всички участници получиха грамоти за успешно представяне и мартеници от председателя на РСО Силистра Петранка Стоянова. Над 200 мартеници бяха дарени на Центъра за настаняване от семеен тип на деца и младежи без увреждания - Тутракан с ръководител Ерчин Осман.

Петранка СТОЯНОВА

ЛЮБОПИТНО Незрящи шофираха по писта за Формула 1

Те бяха придружавани от навигатори със запазено зрение и следваха устните им инструкции

Около 60 незрящи шофираха коли на писта край Мадрид, използвана преди за състезания от Формула 1, съобщи Франс прес.

Необичайната проява беше организирана от Националната организация на незрящите в Испания, наброяваща 72 хил. членове, от Кралския автомобилен клуб и от марката SEAT.

Участниците можаха да направят две обиколки на пистата с дължина 3,8 км. Те бяха придружавани от навигатори със запазено зрение и следваха техните устни инструкции.

Придружителите казваха на незрящите кога и колко да завъртят волана. Някои от хората с увредено зрение постигнаха скорост над 90 км/ч на правите участъци, докато някои от зрящите навигатори, когато им бе поставена превръзка на очите, не успяха да вдигнат повече от 20 км/ч.

Това е първото шофиране на незрящи в Испания. Преди това подобни прояви имаше в САЩ, където бе използван прототип на новия автомобил на "Гугъл", припомня агенцията.

Използван източник - БТА

ОБЩЕСТВО Как използвам сонар, за да се ориентирам в света

Роден съм с двустранна бластома, тумор на ретината. Дясното ми око бе отстранено, когато бях на 7 месеца. Бях на 13 месеца, когато премахнаха и лявото ми око. Първото, което направих след събуждането от последната операция, бе да изпъля от бебешкото креватче и да започна да обикалям наоколо из яслата, вероятно търсейки този, който ми бе причинил това (смях). Очевидно обикалянето из яслата без очи не бе проблем за мен. Проблемът беше в това, че ме хващаха. Впечатленията относно слепотата са много по-застрашителни и за незрящите хора, отколкото самата слепота. Помислете за миг за собствените ви впечатления относно слепотата. Помислете за реакцията ви, когато се появих на сцената. Или дори за перспективата за вашата слепота. Или някой любим човек да ослепее. Ужасът е непонятен за повечето от нас, защото слепотата се възприема като въплъщение на невежеството и неосъзнатостта, злостно излагане на грабежите на тъмната неизвестност. Колко поетично (слаб смях)! За мое щастие родителите ми не бяха поетично, а практично настроени. Те разбираха, че невежеството и страхът са плод на ума, а умът е приспособим. Те вярваха, че аз трябва да порасна, наслаждавайки се на същите свободи и отговорности като всеки друг. По техните думи - "ще се изнесеш", както и направих, когато бях на 18 години; "ще плащаш данъци", благодаря (слаб смях). Те знаеха разликата между любов и страх. Страхът ни парализира, когато сме изправени пред предизвикателство. Те знаеха, че слепотата ще ме изправи пред сериозно предизвикателство. Аз не бях отгледан със страх. Те поставиха свободата ми пред всичко, защото това прави любовта.

Сега превъртаме напред. Как се справих днес? Светът е много голяма ясла. За щастие аз имам моя доверен бастун, малко по-дълъг от тези, които повечето незрящи хора използват (стига му до рамото – б. а.). Наричам го моята "своботояжка". Той би ме предпазил, например, от много недостойно напускане на сцената (слаб смях). Наистина виждам този остър ръб. По-рано ни предупредиха, че всеки гаф, който може да си представим, се е случвал на оратор на сцената. Нямам проблем с това да създам прецедент (слаб смях). Освен това много от вас може би са ме чули как цъкам, докато излизам на сцената. Цъкане с езика. Това са звукови вълни, които се отразяват в повърхностите около мен, точно като сонара на прилепите, и се връщат при мен с форми, с късчета информация. Почти същото, което светлината прави за вас. А моят мозък, благодарение на родителите ми, е задействан да образува изображения в зрителния ми център, който днес наричаме зрителна система, от тези звукови форми, подобно на това, което вашият мозък прави. Наричам този процес "вълнов сонар". Това е начинът, по който съм се научил да виждам през слепотата, да се ориентирам по време на пътешествието ми през тъмната неизвестност на моето предизвикателство. Това ми спечели забележителното прозвище "човек-прилеп" (слаб смях). Приемам да ме наричат Батман. Прилепите са яки. Батман също. Аз обаче бях отгледан така, че да не възприемам себе си като забележителен по какъвто и да е начин. Винаги съм възприемал себе си като всеки друг, който се ориентира в тъмната неизвестност на своите предизвикателства. Това толкова забележително ли е? Аз не използвам очите си. Използвам мозъка. Някой някъде сигурно смята това за забележително, иначе нямаше сега да съм тук горе (слаб смях). Нека обаче обмислим нещо за миг. Всеки от вас, който е изправен или е бил изправен пред предизвикателство, да вдигне ръка. Добре. Доста ръце. Дайте ми миг да ги преброя. Цък, цък, цък, цък, цък. Ще отнеме известно време (смях). Има доста вдигнати ръце. Задръжте ги горе. Имам една идея. Тези от вас, които използвате мозъка си, за да се справите с предизвикателствата, свалете ръце. Добре. Тези, чиято ръка още е вдигната, имат свои си предизвикателства (смях). Всички сме изправени пред предизвикателства, всички се сблъскваме с тъмната неизвестност. Тя е присъща за повечето предизвикателства. Тя е това, от което се страхуваме. Всички ние обаче имаме мозъци, които ни позволяват, които се задействат, за да ни позволят да се ориентираме в пътешествието през тези предизвикателства.

И така. Аз излязох тук горе. Не ми казаха къде е... Не можеш да имаш доверие на екипа на ТЕД (слаб смях). Намери си го сам, казаха (силен смях). И обратната връзка от системата не е от кой знае каква помощ. Сега бих искал да ви отправя предизвикателство. Всички да затворят очи само за миг. Сега ще научите малко за "вълновия сонар". Ще издам звук. Ще държа плоскостта пред себе си, без да я движа. Слушайте звука. Шшш. Добре, нищо интересно. Сега чуйте какво се случва със същия този звук, когато местя плоскостта. Шшш, шшш, шшш. Не... знаеш... силата... на... тъмната... страна (получава се глас като на Дарт Вейдър от "Междузвездни войни" - б. а.) (смях). Не издържах на изкушението (смях).

Добре. Сега. Останете със затворени очи. Чухте ли разликата? Шшш. Добре. Нека сме сигурни. Това е вашето предизвикателство. Кажете "Сега!", когато чуете, че плоскостта започва да се движи. Добре. Отпуснете се. Шшш. "Сега!" Добре. Отлично. Отворете очи. Само в рамките на няколко сантиметра вие усетихте разликата. Вие току-що изживяхте сонар. От вас ще излязат страхотни слепци (слаб смях). Нека сега видим какво става, когато на този задействащ процес му бъде дадено малко време и внимание (пуска видео запис).

(Говори дете) Вие виждате с очите, а ние можем да видим с ушите.

(Говори мъж) Не става въпрос за това да се наслаждаваш повече или по-малко, а за това да се наслаждаваш по различен начин.

(Говори жена, която проследява очертанятията на автомобил чрез звук) Това е невероятно! Аз сякаш мога да видя колата. Свята майко!

(Говори мъж) Обичам да съм сляп. Ако имах тази възможност, честно, не бих станал зрящ отново.

(Говори друг мъж) Колкото по-голяма е целта, толкова повече са и препятствията пред вас. А от другата страна на тази цел е победата.

(Видеото свършва. Ръкопляскания.)

Тези хора изглеждат ли ви ужасени? Хи-хи, не чак толкова. Провели сме задействащо обучение на десетки хиляди незрящи и зрящи с различен социален статус в близо 40 държави. Когато незрящите се научат да виждат, зрящите изглежда се вдъхновяват да се научат да виждат по техния начин по-добре, по-ясно, без страх. Това е пример за огромната способност на всички нас да се справяме с всякакъв вид предизвикателство, всякаква форма на тъмнина, за да стигнем до невъобразими открития, когато сме задействани. Желая на всички вас много задействащо пътешествие. Много ви благодаря

(ръкопляскания)!

- Даниеле, приятелю, бих казал, че това е едно много новаторско ТЕД събитие. Благодаря ти за изключително вдъхновяващата реч. Само още един въпрос по отношение на твоя свят, на света, който изграждаш. Ние смятаме, че в нашия свят има неща, които в твоя свят на незрящ човек липсват. Как изглежда твоят свят? Какво има в него, което липсва в нашия свят?

- Ами... 360-градусов поглед. Моят сонар работи също толкова добре пред мен, колкото и зад мен. Работи и отвъд ъгли, и през повърхности. Общо казано, прилича на леко размазана триизмерна геометрия. Един от учениците ми, който сега стана инструктор, след като загуби зрението си, няколко месеца по-късно установи, седейки в триетажната си сграда, че може да чуе всичко, което се случва в къщата – разговори, хора в кухнята, хора в банята, намиращи се през няколко етаж или стени. Каза, че било нещо като да имаш рентгеново зрение.

- Как виждаш това, в което се намиращ сега? Как ти изглежда тази театрална зала?

- Доста високоговорители, честно казано (смях). Знаеш ли, интересно е. Когато хората направят някакъв шум – когато се смеят, когато шават, когато отпиват от питието си или си духат носа, или каквото и да е – аз чувам всичко. Аз чувам малките движения, които всеки един човек прави. Нищо не убягва на вниманието ми. А от сонарна гледна точка, знаеш, размерите на помещението, извитото разположение на публиката около сцената, височината на стаята... Както казах, леко размазана геометрия навред около мен.

- Даниеле, ти свърши чудесна работа, за да ни помогнеш да видим света по различен начин.

Много ти благодаря!

- И аз благодаря!

(Ръкостискане. Ръкопляскания.)

****TED (на английски: Technology Entertainment and Design) е световна поредица от конференции, собственост на частна фондация с нестопанска цел, създадена, за да популяризира "идеи, ценни за разпространяване".*

За читателите на "Зари"

преведе от английски - Иван КАРАСТОЯНОВ

ОБЯВА Конкурс

Настоятелството на Национално читалище на слепите "Луи Брайл 1928" обявява конкурс за есе на тема "Аз чета", във връзка със светлия празник на културата на светите братя Кирил и Методий. Крайния срок за изпращане на творбите е 30.05.2016 г. на e-mail: nllb@abv.bg или на адреса на читалището гр. София, пл. "Славейков" 1Б.

Предвидени са три награди - първата е в размер на 80 лв., втората 60 лв., третата 40 лв.

ПРЕМИЕРА Предисловие

Уважаеми читатели,

Имаме огромното удоволствие да ви представим новата книга на дълбоко уважавания от всички пловдивски активист и чудесен разказвач Владимир Желев - "Розата", представляваща сборник разкази, някои от които сме публикували на страниците на "Зари".

В гимназиалните си години и аз, като много млади хора, се опитах да пиша стихове, но скоро ми стана ясно, че от това нищо няма да излезе и приключих. Е, много години по-късно едно мое детско стихотворение беше отпечатано в издание на Районния съвет (РС) за слепи в Пловдив.

В живота ми имаше един период от близо четири години, когато поради дефект на здравето ми нито можех да уча, нито да си намеря работа - ужасно време. Четях доколкото ми позволяваха възможностите. В един от автобиографичните романи на Максим Горки прочетох, че в неговия живот е имало подобен период. Тогава той съчинявал разни истории и така времето минавало по-бързо. Опитах и аз, фантазирах какво ли не. В много от фантазиите ми главният герой бях аз. Опитах, така да се каже, и на журналистическото поприще. Изпратих няколко дописки в нашия градски вестник "Добруджанска трибуна" - разказвах за хората в ТКЗС - село Узово, селото на майка ми. Отпечатаха ги. А като се трудоустроих в ПП "Успех" на Съюза на слепите в България във Варна, реших да изпращам дописки във вестник "Народно дело". Разказвах за нашия живот в организацията на слепите и някои от тези дописки видяха бял свят. След завръщането ми от Одеса, където бях на лечение, изпратих една информация за живота на одеските слепи в "Животът на слепите", сега "Зари", орган на ССБ и в следващите години станах нещо като сътрудник на това списание. Няколко дописки ми отпечатаха и в "Трета възраст".

Късите разкази са ми любими четива и аз започнах да пиша разкази някак неусетно. Първият ми разказ публикувах в Бюлетина на РС на слепите, София. Тези Бюлетини бяха нещо като местни списания за всичко.

Като дойдох в Пловдив, сред слепите хора имаше млади, които се занимаваха с литературно творчество, а когато в РС на ССБ дойде Николай Гюлев, около него се създаде литературен клуб, който издаде сборника "И как вярата се ражда". В него има два мои разказа.

Гюлев си отиде, клубът се разпадна, а и моите жизнени и професионални задължения ме отдалечиха от

литературните ми занимания.

Като се пенсионирах, на един есперантски конгрес срещнах моята съученичка от Добрич Елена Попова. Тя вече се беше утвърдила като добър писател на български и есперанто. Показах ѝ моите разкази, хареса ги, насърчи ме и във вестник "Втора младост" отпечатаха един мой разказ. В изданието за публицистика, литература и изкуство - списание "Матадор" - Добрич, всяка година публикуват мои разкази. Отвреме навреме мои разкази се появяват и в сп. "Зари".

Дълго време Елена ме уговаряше да издам книга с разкази и дълго не възприемах това насериозно. И когато все пак се реших, о, ужас, оказа се, че много от моите разкази ги няма - плод на моето нехайство. Все пак подбрах някои и три превода от есперанто. Имах идея да включа още един разказ, посветен на моята баба, чието име нося, баба Владка, която по чудо се спасява, след като майка ѝ е изнасилена от турците по време на Освободителната война 1877-78 година. И една малка новела за млад добруджански лекар, който навремето спасява от погребение жив човек - младеж, изпаднал в безсъзнание, а близките му решават, че е умрял. Но затова не ми стигнаха възможностите от технически характер. Но и събраните тук, ако се харесат на тези, които ще ги прочетат, ще ми бъде приятно. Всички мои разкази са отражение на нещо реално случило се - събитие, човешко преживяване.

На много от нещата, които съм писал, пръв читател и критик беше моята незабравима съпруга Маша, на нейната светла памет посвещавам този сборник.

И накрая защо Овчаров. Моят дядо е бил овчар в Добруджа и му казвали чобан Петко. Оттук фамилието ни име е Овчарови. Чичовците ми по документи са Овчарови. Само баща ми, не зная защо, е запазил презимето на дядо ми - Желев.

Моята благодарност към всички съпричастни към издаването на сборника!

От автора

Подаръците на Владимир Желев

(Още нещо за автора)

"Книгата е священото писание на човешкия дух"

Максим Горки (1868 - 1936)

Известният есперантист Владимир Желев е роден в Добрич. Наследник е на два големи рода - Овчарови и Калинкови, чиито добродетели са част от духовната му същност.

Познаваме се от детските ни години, бяхме съученици. И сега го виждам седнал на първия чин - кротък, възпитан, знаещ. После се разминахме - учихме в различни училища и университети, живяхме и работихме в отдалечени градове. Срещнахме се отново на един конгрес на Българския есперантски съюз и... се запознахме. Така е, бяхме остарели, без нито веднъж да се пресекат пътищата ни. И от 2002 г. сме приятели с общи спомени и познати. В това време Владимир Желев е изучил есперанто, завършил СУ "Св.Климент Охридски", създал семейство с деца и внуци, натрупал не само трудов стаж, но и мъдрост.

Чета почти всичко, което пише и се радвам, че моят съученик е талантлив човек, че е ученолюбив, трудолюбив, отзивчив, стриктен при изпълнение на задачите. И особено важно - трудностите в живота не са го уплашили, не са сломили волята му.

През 2004 г. Желев издаде книгата "Есперантското движение сред неவிждащите хора в България", а през 2012 г. и второто ѝ допълнено издание. За тях авторът пише: "Друга моя страст е историята, тя е и втората ми специалност. Оттук навярно е и моят интерес към историята на есперантското движение сред неவிждащите хора в България - нещо, за което твърде малко се знае".

Книгите му са представяни в Пловдив, София, а втората и в Киев, Украйна по време на 78-ия Международен конгрес на слепите есперантисти.

Като председател на АНЕБ (Асоциацията на неவிждащите есперантисти в България) от създаването ѝ през 1998 г. до 2014 г., а сега почетен председател, той е имал възможност да участва в международни конгреси и с доклади, да създава приятелства, да опознава хората. Но и да организира не само национални, но и международни конгреси и срещи в България на неவிждащите есперантисти - в Пловдив, София, Варна, Албена, Обзор. И всички при перфектна организация.

За дейността му като активен есперантист може много да се пише. Затова говорят освен книгите, които издаде, и многобройните публикации в есперантския и българския печат. Започнал като дописник в Добрич, той пише и сега както за проведените мероприятия от Асоциацията, така и отзиви за книги, похвални слова за юбилеи на колеги есперантисти, за хора, с които се е срещал.

За своята активна организационна и просветна дейност е удостоен със званието "Почетен член на Българския есперантски съюз", медал за особени заслуги, медал "100 г. есперанто и други".

Днес не обширната му дейност на есперантски деятел, за която трябва да се напише специална книга, а повод за тези слова са разказите му. Не сме говорили какво обича да прави извън преките си задължения в работата и в семейството, но със сигурност писането е едно от тях. Създаването на разкази - интересни и вълнуващи, на български и есперанто. За един от тях през 2012 година спечелва втора награда от Международния конкурс "Христо Горев". Добър психолог - той вниква в човешката душа и води читателя да го следва с интерес. Разказите му са публикувани в сп. "Матадор" - Добрич, във вестници и специализирани издания. Радвам се, че ги е събрал и излизат в книга, като по този начин ще стигнат до нови читатели и ще дадат възможност да се види и другата страна на неговата духовна същност.

"Хубавата книга е подарък, завещан от автора на човешкия род" - Джоузеф Адисън (1672-1719). Че книгите на Владимир Желев са чудесен подарък за историята на есперантското движение е безспорно. Като представя второто издание на книгата в сп. "Български есперантист", Георги Михалков - писател, гл. редактор на списанието, пише: "Владимир Желев написа ценна и необходима книга, която показва широкото есперантско движение на неவிждащите есперантисти в нашата страна. Той е не само активен есперантист, но и един от най-известните просветени неவிждащи хора в България... Неговата активна есперантска дейност трябва да бъде пример за бъдещите есперантисти." (бр. 3, 2012). Не се съмнявам за успеха и на новата му книга.

През 2016 г. Владимир Желев навършва 80 години, време, извървяно с достойнство.

Честит юбилей и добър път на книгата!

Елена ПОПОВА

Розата

На Таня НАФКА и Марат БАЩАРОВ

Това беше интересно многоетапно състезание-шоу. Организирах го за първи път - фигурно пързалане

с кьнки върху лед на танцови двойки. Единият от партньорите - професионален фигурист, а другият - преди това не се е пързалял с кьнки и специално се е подготвял за участие в състезанието. Интересът беше изключителен. Рекламата си беше казала думата - "Звезди върху лед". Залата винаги беше препълнена.

На ледената площадка стоеше двойката, станала любимка на публиката. Тя - професионална фигуристка, той - млад ентузиизиран актьор, малко авантюристично настроен. Току-що бяха спечелили поредната си победа и сега публиката бурно ги аплодираше. Те стояха под разноцветните светлини на многобройните прожектори, щастливо се усмихваха и приветливо махаха с ръце. Особено много бяха аплодисментите за партньора. За краткото време, в което се беше подготвял, демонстрираше постижения, за които можеха да му завидят и някои професионални фигуристи. По регламент след всяко представяне конферансиетата, също на кьнки, излизаха на площадката и задаваха въпроси на състезателите. И този път жената конферансие с грациозни движения по леда застана пред тях.

- Щастлива ли си? - беше първият ѝ въпрос към момичето.

- Да, та ние сме почти на финала!

- А какво ще кажеш за своя партньор?

- Той е изключителен! - с патос почти извика тя, прегърна и целуна Марат.

- За какво мислеше, докато танцуваше? - обърна се конферансието към младия човек.

- На сцената мисля само за това, което играя - отговори той сдържано.

- На кого посвещавааш своята победа?

- Мога ли да разкажа една кратка история?

- Разбира се! - усмихна се жената.

В коридора се чуха стъпките и гласът на Марат:

- Тамарачка, аз съм.

Младата жена, като придържаше с две ръце големия си корем, бавно стана от дивана, където бе полегнала, и пристъпи към вратата. На прага застана Марат, висок, къдрокос и както винаги излъчващ неудържима енергия - това, което Тамара обожаваше в него, но забеляза веднага, че неговата винаги лъчезарна усмивка не беше същата.

- Какво ти казаха? - посрещна го тя.

Марат я прегърна, поглади косите ѝ, наведе се и я целуна.

- Какво ти казаха? - повтори Тамара.

Вместо отговор, той зададе въпрос, като постави ръка на корема ѝ и опита да се усмихне:

- Как е нашето бебе? Слуша ли ни? Безпокои ли мама?

- Какво ти казаха? - попита тя за трети път и в гласа ѝ прозвуча раздражение, чувствайки, че той съзнателно не отговаря.

Марат отново я целуна, притисна я към себе си и тихо каза:

- Мобилизирах ме.

- Кога?

- Утре.

Тамара трепна, притисна се по-силно към него и заговори бързо и на пресекулки:

- Ти не им ли каза, че аз съм бременна, всеки момент ще родя и сме само двамата. Да те отложат поне за месец.

- Не може, миличка, война е. Не е възможно - и отново я целуна.

Тамара стискаше с две ръце перилото на балкона и гледаше надолу. Пътната врата хлопна. Марат излезе с торба през рамо. Обърна се и махна с ръка:

- Щом пристигна, веднага ще ти изпратя адреса, за да ми пишеш - извика той и погледът му попадна на малкия розов храст с голяма разцъфнала роза. Наведе се, хвана го с две ръце, отскубна го и го хвърли нагоре.

- Това е подарък за двама ви! - махна отново, обърна се и се отдалечи с бързи крачки. Тамара улови розата и дълго гледа след него, докато изчезна в далечината.

След четири дни съседите я заведоха в родилния дом. Родил момиченце. Като я попитаха какво име ще му даде, отговори веднага:

- Роза - като розата, която ни подари баща ѝ.

След една седмица ги изписаха и те си дойдоха у дома. Докато Тамара още оглеждаше да види кое къде е, дойде съседката. Поздравиха се, целунаха се. Тя похвали бебето, че е красиво и прилича на баща си. После бръкна в джоба на престилката си:

- Имаш писмо... дойде вчера.

Тамара трепна:

- От Марат!

- Не... - жената смотоледи нещо, подаде ѝ малкия плик и веднага излезе. Тя знаеше какво може да е съдържанието на тези малки пликове.

Тамара разкъса плика, разгъна малкото листче и плъзна поглед по редовете. Остър сърцераздирателен писък се изтръгна от гърдите ѝ и тя падна върху дивана. Марат беше загинал в първия бой. Писмото завършваше с обичайното "със смъртта на храбрите в защита на отечеството". Датата - един ден преди да се роди Роза...

Момъкът замълча. В огромната зала бе необикновено тихо. Всички се бяха заслушали в затрогващия му разказ. Пое дълбоко дъх и тихо продължи:

- Ето на тях: на дядо ми Марат, на баба ми Тамара, на майка ми Роза, на всички хора, благодарение на които днес ние живеем мирно, спокойно, щастливо, аз посвещавам нашата победа!

Миг тишина и залата гръмна от аплодисментите на двадесет и четири хиляди ръце.

2007 г.

Лвов, Украйна

ПРОЕКТИ Изнесената приемна - удачен способ за обслужване на хората със зрителни увреждания

Шестте пловдивски района кандидатстваха и спечелиха проекти, финансирани по схема за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ "Независим живот" на обща стойност близо 3 милиона лева. Проектите се осъществяват с финансовата подкрепа на оперативна програма "Развитие на човешките ресурси", съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз. Услугите са насочени към лица с увреждания и възрастни хора, които са в пълна или частична невъзможност да се самообслужват, към подобряване достъпа им до основни социални и здравни услуги и постигане на независимост и социална интеграция. Замисълът е прост – ако кандидат беше община Пловдив, средствата и броят на ползвателите на предоставяните по проекта услуги и на наетите асистенти и други служители щяха да са значително по-ограничени.

Стартът на проектите за различните райони беше по различно време през месеците януари и февруари, като започна с тяхната презентация пред обществеността. Продължителността им ще е 23 месеца, в които е включено и времето за подбор и обучение на персонала за предоставяне на услугите по проектите, за информиране, консултиране и подбор на кандидатите за ползватели на услугите, за закупуване на оборудване и други. Реалното време за предоставяне на услуги за лична помощ, услуги за социално включване, услуги в дома, медико-социални услуги и други съпътстващи основните дейности услуги е 20 месеца.

Тъй като почти 65% от членския състав на ТСО "Пулпудева" населява пловдивския район "Източен", а половината от тези хора живеят в съюзния жилищен комплекс, ръководството на организацията получи съгласието на районния кмет Николай Чунчуков и се договори с ръководителя и координатора на проекта за района - Емил Начев и Стефка Симеонова, да се повтори практиката от предишния

проект "Помощ в дома", осъществен преди две години. Тогава на два пъти ръководството на проекта посети съюзния жилищен комплекс, където се срещна с желаещите да ползват предоставените по проекта услуги като потребители, както и с кандидати за обслужващ персонал към този проект. На 21 януари ръководителят на проекта "Независим живот - район "Източен" Емил Начев и неговият екип се срещнаха с хора с увредено зрение, за да разяснят на място целите и дейностите по наскоро спечеления социален проект в районната администрация. Координаторът на проекта Стефка Симеонова подробно описа пред интересуващите се зрители затрудненията на почасовите услуги, както и документите, които ще се подават по време на кампанията от потребители и служители. На място бяха предоставени необходимите формуляри. Аудиторията беше много активна в задаването на въпроси относно начина на изпълнение на услугите и критериите за оценка при социалното анкетиране. Всички се обединиха около мнението, че реализацията на сходния проект "Помощ в дома", който се продължава по схемата "Независим живот", е била много успешна и хората се надяват тази линия да продължи и сега. В услуга на хората с увреждания Емил Начев поясни, че екипът му ще приеме документите на втора среща в комплекса на слепите в края на февруари, за да не се затрудняват бъдещите потребители с увредено зрение с пътуване до кметството. От името на всички присъстващи председателят на териториалната организация Георги Генов пожела успешна дейност на екипа за управление на проекта и изрази благодарност към кмета Николай Чунчуков за неговата съпричастност и съдействие за осъществяването на това изключително важно социално мероприятие.

Георги ГЕНОВ

СЪОБЩЕНИЕ НОС на ССБ

Управителният съвет на Съюза на слепите в България, на основание чл. 26 от ЗЮЛНЦ, свиква I заседание на XVII Национално общо събрание на пълномощниците на ССБ на 26 - 27.05.2016 г. от 14 часа в Почивна станция "Релакс" - Шипковски минерални бани.

Заседанието да протече при следния дневен ред:

1. Избор на ръководство и помощни органи на XVII Общо събрание на пълномощниците на ССБ.
2. Доклад на мандатната комисия.
3. Отчет за дейността на Управителния съвет на ССБ за периода 01.06.2011 г. - 30.04.2016 г.
4. Годишен отчет за изпълнението на бюджета на ССБ през 2015 г.
5. Отчет за дейността на КС на ССБ през периода 01.06.2011 г. - 30.04.2016 г.
6. Избор на председател на ССБ и председател на КС на ССБ.
7. Информация за дейността на търговските дружества на ССБ през 2015 г.
8. Информация за дейността на НЦРС - Пловдив
9. Избор на членове на Управителния съвет на ССБ.
10. Избор на Контролен съвет на ССБ.
11. Приемане на бюджет на Съюза на слепите в България за 2016 г.
12. Приемане на програма за дейността на ССБ през периода 2016 - 2021 г.
13. Обсъждане на постъпили сигнали и жалби.

ТЕХНОЛОГИИ "Тойота" прави устройство за навигация на незрящи хора

Японският автомобилен производител "Тойота" разработва носимо устройство, което да даде на незрящите и хората със зрителни увреждания по-голяма мобилност.

Джаджата се носи на раменете и използва камери, за да разпознава околността – като знаци например, след което насочва потребителя с високоговорители и вибрационни мотори. Тази седмица станаха ясни подробности за приспособлението, но не и кога ще излезе на пазара, предаде ВВС. Разработчиците на мобилното устройство, наречено Project Blaid, работят по планове за въвеждане на технологии за картография, идентифициране на обекти и разпознаване на лица.

Новината идва, след като американската корпорация "Майкрософт" обяви, че е проектирала очила, които използват данни за местоположението и навигация в градски локации, за да говорят на хора със зрителни увреждания в градовете.

В публикувано видео японската компания "Тойота" показва как може да се използва устройството, за да прави разлика между надпис на врата, обозначаващ тоалетна за мъже, от знак за изход. Концернът обясни, че основната цел на джаджата е да помага на потребителите да се ориентират в закрити пространства. "Project Blaid" е пример за това как "Тойота" е водеща по пътя към бъдещето на мобилността, когато придвижването ще касае не само автомобилите. "Искаме свободата на мобилността да се разшири за всички, без значение от обстоятелствата около тях, тяхното местоположение или способности", заяви главният изпълнителен директор на производителя Симон Нагата.

Яница БОЯДЖИЕВА

Използван източник - <http://money.bg>

ЮБИЛЕИ Предприятие "Успех" - Варна на 60 години

На първи март 1956 година 9 младежи започват работа в новосъздадената Кошничарска работилница във Варна. Това са момчета, които току-що са завършили основното си образование в двете специализирани училища за слепи. Тук те намират своята пълноценна трудова реализация, нещо повече - тук те получават възможност да тръгнат самостоятелно, без опеката на родители и учители, по своя жизнен път. Началото за тях същевременно е и началото на една вече 60-годишна история, историята на ПП "Успех" - Варна, едно от водещите предприятия в системата на Съюза на слепите в България.

В новооткритата Кошничарска работилница деветте работници, техният помощник бай Станчо и управителят Стефан Новаков започват да плетат дамаджани от 3 до 25 литра и буркани от 4 до 12 литра.

Ето какво ми разказаха за този труден, но много важен за тях период двама от основателите. Не мога да не отбележа, че независимо от отдалечеността във времето, техните спомени и днес са останали отчетливи и много живи.

Янко Друмев Попов:

"Бях вече на седемнадесет години. Имах си и свои мечти. Но родителите ми изобщо не можеха да повярват, че един сляп човек може да прави нещо за себе си. В семейството бяхме 7 деца. И ето че получих писмо, с което ме уведомяваха, че на първи март ще се открива кошничарска работилница, в която мога да започна работа. Радвах се, че, вместо цял живот да бъда в тежест на близките си, и аз ще мога да бъда полезен и самостоятелен.

Така започнахме. Работехме и живеехме в помещение, което се разделяше само от едно перде. Условието бяха много трудни, но аз бях доволен и щастлив. Радвах се, че ще получавам свои, заработени от самия мен, пари. Заплатите тогава бяха много ниски, но аз се чувствах удовлетворен. В началото имаше и една готвачка, която ни готвеше за обяд, а закуската и вечерята си осигурявахме сами.

Бай Станчо ни подготвяше материалите за работа, а със социалните и всички други въпроси се занимаваше управителят Стефан Новаков. Радостен съм, че намерих своята трудова реализация". Другият ми събеседник е **Йовко Димитров**. Ето какво си спомня той: "Дадоха ни първия етаж от сградата на бившия Пети милиционерски участък. На горните етажи живееха милиционерски семейства. На нас ни предоставиха залата – един грамаден салон. Там бяха и нашите легла. Другарят, по онова време, Новаков беше бивш капитан от войската. С неговата човечност и връзки той ни осигури бракувани от казармата легла. Оттам получихме и дюшеци, и одеяла. Вярно, че те бяха вече стари и поизтъркани, но ние бяхме благодарни и на това.

После в работилницата беше доставена една машина за обработване на пръчката и всички се редувахме да я въртим на ръка. По-късно Съюзът закупи електромотор и нещата си дойдоха на място. Получавахме голата стъклария от едно предприятие в София - "Стинт". Оттам докарвах дамаджаните с вагони. За да не плаща Съюзът денгуби на БДЖ, ние се организирахме и сами разтоварвахме от вагоните и претоварвахме на камион тези стъкла. Докарвах ги в мазата, а там имаше един улей. Ние се подреждахме - неவிждащите и малко виждащите, на верига. Студ, мраз - знаете ли какво значи? Посинявали сме от студ. Тази работа се вършеше обикновено вечер. Разтоварвахме вагоните и вкарвахме стъкларията в мазето. Допълнително се плащаше само на две виждащи жени, които подреждаха дамаджаните и бурканите. Всичко останало без допълнително заплащане го вършехме ние, неவிждащите. На сутринта отивахме на работа, където трябваше да си изкараме нормата, и никой не си и помисляше да иска пари, затова че е работил цялата нощ.

Няма да забравя един февруарски ден. Беше много студено. Било е 1958 година. Идва другаря Новаков, вижда ни премръзнали и казва: "Момчета, дошъл е един партиен другар, млад мъж. Няма да му е удобно да ми откаже. Сега ще отида да го вдигна да дойде и той да помага". Оказа се, че това е бъдещият директор на варненското предприятие, а по-късно и бъдещият председател на Съюза Янаки Градев. На него това му беше кръщенето в нашето предприятие - да разтоварва камиона в студа. Винаги ми е приятно, когато си спомням това".

И двамата ми събеседници изразиха своята неудовлетвореност от сегашното състояние на нещата. Според тях би трябвало държавата отново да се погрижи за предприятието, защото днес пред младите хора няма добри перспективи.

Още през същата година в кошничарската работилница постъпват на работа Георги Митев, Румен Колев и Иван Димитров. Първите двама - също бъдещи директори на предприятието. Постепенно се набират още работници и през 1960 година в работилницата си изкарват хляба вече 50-60 човека. Работи се на две смени с по 6-часов работен ден, все още в предоставената сграда на бившия полицейски участък.

През 1962 на ул. "Клемент Готвалд", днес "Петко Стайнов", са построени един двуетажен производствен корпус с административна сграда и общежитие.

Продължаваме с разказа на **Димо Тотев** - бивш работник, служител и управител на "Успех":

"Там се преместихме през юни. Предприятието беше голямо и просторно. Кошничарският цех се намиреше на първия етаж. По това време с постановление част от производствата на завод "Найден Киров" - Русе бяха прехвърлени за работа в ПП "Успех" Варна. Това бяха антигронови скоби, клеми "редови", а по-късно и клеми "съединителни". Първоначално в предприятието се извършваха само монтажните работи, а полуфабрикатите се изработваха и доставяха от "Найден Киров".

Кошничарският цех съществува до 1966 година, след това беше внедрено производството на

кроненкорки. Заработиха и шприц машини за обработка на термопластични пластмаси. С тях се произвеждаха кофи, легени, кутии за хляб".

Всъщност с това се слага началото на превръщането на кошничарската работилница в модерно индустриално предприятие.

Най-значимото развитие на ПП "Успех" - Варна обаче се осъществява в сферата на производството на електроинсталационни и изолационни изделия. След антигроновите скоби и клемите постепенно се усвоява и разширява производството и на други изделия от този вид, много от които и понастоящем се произвеждат в предприятието. През следващите десетилетия Успех Варна се налага на пазара най-вече като голям производител на многобройни електроинсталационни и изолационни изделия за бита и индустрията - светлинни и многотактови ключове, контакти, разклонители и тъй насетне. Усвояването на нови изделия изисква съответно и внедряването на нови машини. Така с течение на времето "Успех" се оборудва с нови металообработващи и металорежещи машини, създава се и галваничен цех. Ден след ден предприятието се разраства и като производство, и като работен състав. Непрекъснато се обогатява и неговата продуктова номенклатура. Построените през 1962 г. сгради се оказват недостатъчни за нарасналите нужди на предприятието. Ето защо през 1975 година е построен още един нов четириетажен корпус.

По това време в стопанската политика на ССБ интензивно се развива системата на вътрешното коопериране. Чрез него се цели да се постигне по-голяма специализация на всички предприятия. В този процес "Успех" - Варна, вече през 80-те години, окончателно се утвърждава като основен производител на крепежни детайли за системата на "Успех" - ССБ. От голямо значение за успешната работа на специализираните предприятия на ССБ е, че те все повече се включват и в системата на коопериране с други държавни предприятия. Между 30 и 40% от произвежданите в "Успех" - Варна изделия и полуфабрикати са кооперирани с производствата на "Елпром" - Варна, "Модул" - Бяла, "Зена" - Добрич, със завода за хладилно оборудване в София - "Антон Иванов", както и с електроапаратурните заводи в Пловдив.

По този начин се достига до 16-17 милиона лева годишна реализация.

През този период към предприятието се създават и няколко филиала – първо в Русе, следват Попово, Добрич, Силистра, Бургас, Дулово. Постига се и мощно надомно производство. На практика надомници е имало във всеки окръг, всеки филиал. Били са обхванати областите от Резово до Дунав. Във филиалите са работили по 30-40 слепи работници и още толкова са получавали надомна работа, те са извършвали монтаж на клеми и други, подходящи за слепи и слабовиждащи, дейности.

След 1990 с разпадането на системата на централизираната планова икономика и на Съвета за икономическа взаимопомощ и с ускореното отпадане на съветските и арабските пазари се налага намаляване на обема на произвежданата продукция, а заедно с това се появява и необходимостта от редуциране на заетата в предприятието работна сила с цел привеждането ѝ в съответствие с изискванията на пазара. Това неминуемо води до съкращения. Започва се първо със съкращаване на филиалите и надомните работници, след това се съкращават и всички, които са на пенсионна възраст. Въпреки утежнената ситуация предприятието продължава да работи на високи обороти, а за да отговори на променените изисквания, се ориентира и към някои характерни вече за пазарната икономика нови методи на организация на работата. Пример за това е създадената още през 1992 година дистрибуторска мрежа. Нейната уместност се потвърждава дори и само от това, че тя и досега продължава да работи и да реализира голяма част от продукцията на предприятието.

Ръководството на предприятието търси нови възможности за запазване на своя пазарен дял и след 1992 г. се разработват и някои нови изделия като троен контакт, серията нови ключове, използва се тъй нареченият билер автомат за производство на клеми - не от плътен, а от лентов материал, което значително намалява разходите за производството, респективно - себестойността на единицата готова продукция. С тези мерки се цели предприятието да се задържи на пазара и да се осигурява работа на незрящите работници.

Вероятно няма да сбъркаме, ако кажем, че от 1962 до 1989 г. предприятие "Успех" - Варна се е развивало в една възходяща линия - непрекъснато нарастване на производството, увеличаване на бройките работници и разширяване на пазарите. През този период то е осигурявало на практика максималната възможна заетост на слепи и слабовиждащи работници.

Като резултат от голямата и постоянно нарастваща икономическа дейност предприятието е било почти

винаги на печалба. Всичко това позволява да се правят инвестиции не само в нови, нужни на производството, машини и сгради, но е давало възможност да се заделят средства и за инвестиции, които днес наричаме социални.

В периода 1964-1969 г. са построени жилищните блокове към предприятието, като по този начин до голяма степен се решава жилищният проблем на работещите в него. През 1969 г. е построен детски дом, а през 1972 г. е изграден и Културният дом към "Успех" - Варна. През 1978 и 1983 г. се осигуряват апартаменти извън комплекса и по този начин жилищният проблем за работещите е напълно решен.

Днес в предприятието работят 40 човека, като 14 от тях са със зрителни увреждания.

Попитам Димо Тотев как вижда бъдещето на предприятието:

"Всичко може да има бъдеще, но за него трябва да се осигурява финансов ресурс. Без пряката помощ на държавата за предприятието ще бъде много трудно по-нататъшното му оцеляване. Трябва да се инвестират значителни средства във високопроизводителна техника. В ония години ние изкуствено сме задържали развитието на автоматизацията на производството, тъй като тя изнемва работните места на слепите. Тогава се даваха доста пари, за да се направят конвейерни ленти, на които да работят незрящите, въпреки че вече съществуваша възможности тези процеси да бъдат автоматизирани. С цел да запазим възможностите за трудоустрояване на по-голям брой незрящи ние съзнателно се въздържахме от въвеждането на навлизащите в световното производство автоматични линии. И сега, ако искаме отново да можем масово да трудоустрояваме слепите, единственият начин е държавата да се ангажира - както се прави в някои страни от Европа, където ги има тъй наречените предприятия "травай протеже" - защитени работилници, които се дотират от държавата, с което се компенсира разликата в производителността на труда на слепите и виждащите.

При сегашната пазарна икономика няма начин да се мине без сериозната ангажираност на държавата".

Понастоящем управител на предприятието е г-н **Ваньо Калинов**. Под негово ръководство, въпреки всички стари и нови трудности, предприятието във Варна продължава да се бори за своето оцеляване в условията на все още недобре регламентираната пазарна икономика и крайно недостатъчната държавна подкрепа. Днес в него се произвеждат 53 различни електроинсталационни изделия, които намират сравнително добра реализация на българския пазар. Особено внимание се обръща на надеждността и качеството на изделията. Ремонтирани са много сгради и помещения, които се отдават под наем. Извършени са ремонтни работи по инфраструктурата и Културния дом.

Във връзка с юбилея във фоайето на Културния дом беше подредена изложба, която представяше цялата история на предприятието - етапите на производство, развитието на културно-масовата и спортната дейност.

Присъстващите на юбилея можаха да изгледат и заснет специално за случая документален филм, който накратко запознава зрителите с историята на предприятието. Съставите на художествената самодейност показаха, че подпомаганият и от предприятието културен живот на хората със зрителни увреждания във Варна продължава да е такъв, какъвто сме свикнали да го виждаме през годините - богат и на високо ниво.

Със своето присъствие уважиха празника представители на общинската власт, както и много гости. Председателят на ССБ г-н Долапчиев честити юбилея и връчи на предприятието високото съюзно отличие статуетката "Хуманитатис кауза", а основателите Янко Друмев, Йовко Димитров и Любомир Асенов за техния четиридесетгодишен труд бяха наградени със "Златна значка".

Марияна Кърковска приветства предприятието от името на Агенцията за хората с увреждания, като изрази надежда, че то ще продължи да работи и да дава възможност на слепи и слабовиждащи от Варна и региона да намират своята удовлетворителна професионална реализация.

По време на тържеството бяха прочетени много поздравителни адреси, изпратени от различни организации и институции. И, разбира се, както подобава за един толкова достолепен рожден ден, имаше и много цветя. Искане ми се и ние да се присъединим към всички добри пожелания и също да пожелаем на нашето крайморско предприятие попътен вятър и девет фута под кила!

Димитрина МИХАЙЛОВА

Владимир Желев - нима на 80?!

Сигурно би бил полковник, а може би и генерал дори...

Почти винаги говори много сериозно, официално, отривисто, изричайки сякаш заповеди. Изглежда точно затова доста често си мисля, че ако имаше нормално зрение, вероятно би бил много строг офицер. И то танкист, защото неговото тяло е неголямо и твърде грацилно. В своята военна кариера непременно би стигнал до звание полковник, а може би и генерал дори. Но съдбата му възлага съвсем други мисии. И тези задачи той изпълнява като перфектен войник – прецизно, усърдно, предано, устремно и пожертвователно.

На 22 януари 2016 г. той е отново юбиляр. Тогава с най-близки роднини отбелязва своя 80-годишен юбилей. Имало е, разбира се, тостове и благопожелания към щастливеца, отнасящи се най-вече до неговото здраве и занимания. Празнуващият получава също телефонни позвънявания, поздравителни адреси, телеграми от страната и чужбина.

Роден е в Добрич. Въпреки силно увреденото си зрение, което има от ранна детска възраст, той не постъпва в специално училище, а се обучава в масовите училища на родния си град. Веднага след завършване на гимназия започва работа като учител в близкото до Добрич село Александрия.

Става член на ССБ през 1958, а от следващата година за дълъг период от време работи в специалните производствени предприятия във Варна и Пловдив, също и в офисите на регионалните организации на ССБ в тези градове. По щастливо стечение на обстоятелствата се завръща към своята първа професия и почти 20 години е талантлив и уважаван учител в Националния център за рехабилитация на слепи в Пловдив. Тази институция почти три години г-н Желев успешно и всеотдайно ръководи, замествайки титулярите Христо Белобрадов и Димитър Парапанов.

Колегата Желев е многократно избран в регионалните и националните органи на ССБ, в чиито заседания винаги е проявявал забележителна активност. Участниците в тези форуми са респектирани от неговите принципни позиции, адекватни анализи и уместни предложения. Той е носител на почти всички възможни съюзни отличия, включително и на медала за особени заслуги.

Нашият юбиляр започва да изучава есперанто в кореспондентски курс през далечната 1958. Години наред той е активен и всеотдаен член на Българския есперантски съюз (БЕС). Няма друг невиждащ български есперантист, постигнал такива високи позиции в централното ръководство на БЕС. И, разбира се, съвсем заслужено през 2007 година Владимир е обявен за почетен член на тази организация. Няколко години той е инициативен и възискателен председател и на пловдивския Есперантски дом на културата. Моят персонаж е може би българският есперантист с нарушено зрение, посетил най-много есперантски форуми в чужбина. Владимир Желев е първият българин избран за член на ръководството на Международната лига на слепите есперантисти. И то нееднократно – за три мандата. Вероятно той е и единственият български зрително затруднен есперантист, който е дългогодишен член на Световната асоциация на анархистите-есперантисти. И още един доста важен факт от биографичните данни на твърде дейния пловдивчанин - подпомогнат от перфектния езиков консултант Фани Михайлова той като истински вълшебник възобновява през 1995 година списание "Esperanta fajrero" ("Есперантска искра"), което след смъртта на своя първи редактор Тодор Шошев престана да се издава. Рестартирайки това списание, Владимир Желев е негов главен и единствен редактор до септември 2001 година, когато тежката редакторска щафета от неговите ръце доста смело и въодушевено поема пловдивският поет Данчо Данчев. Но преди няколко години Владо Желев пак започва да редакторства в това списание, подготвяйки неговите втори броеве.

Повече от четири десетилетия Владо здраво и непрекъснато е обзет от пориви към пътешествия и смело и неуморно пътува на изток и запад. Благодарение на есперанто посещава много европейски страни, някои от които многократно. И разхождайки се из бившия Съветски съюз, българският пътешественик успешно намира своята брачна половинка - добродушната украинка Мария

Гавриловна. Маша става също всеотдайна есперантистка и лоялна секретарка на своя строг съпруг до преселването си преди три години в по-добрия свят.

Но без никакво съмнение паметникът неръкотворен и висок на Владимир Желев като общественик е учредената през 1998 г. от него и негови съмишленици Асоциация на невидящите есперантисти в България (АНЕБ). Само две години след основаването си, в началото на 2000 година, тя брои 71 членове и по този показател твърдо заема второто място в Международната лига на слепите есперантисти. АНЕБ успешно организира три световни конгреса на слепите есперантисти - в Пловдив (2000), в Албена (2007) и във Варна (2013). След основаването на АНЕБ е налице бурен разцвет в дейността на българските невидящи есперантисти. Ежегодно във Варна се провеждат тридневни летни срещи с разнообразна програма, организират се курсове по есперанто за начинаещи и за напреднали, списание "Esperanta fajrero" освен на брайлов шрифт започва да излиза и в говореща, в интернет и в плоскочечатна версия, издават се на брайл, на касети, компактдискове и в електронен вариант есперантски учебници, речници, книги и други учебни помагала. На АНЕБ ССБ предоставя при много благоприятни условия просторно помещение, което почти светкавично Владо превръща в атрактивен клуб. Този добре мебелиран и подреден клуб използват и останалите пловдивски есперантисти. В него се провеждат литературни конкурси и други мероприятия. Естествено, главна заслуга за постигането на тези достойни за отбелязване успехи има свръхенергичният председател Желев.

Мъдрите римляни съветват – "За мъртвите - или добро, или нищо". Но Владо е жив и то доста витален и креативен. А и при двайсетината похвали може би имам право да посоча и едно съвсем дребно негово несъвършенство, загатнато още в първия абзац на текста. Можеше бат' Владо да е по-малко начумерен, да е по-малко дисфоричен. Но такава е изглежда генетичната му даденост. Може би и някаква вечна неудовлетвореност от себе си, от своите постижения... А и американските социални психолози са установили, че повече се харесват хората с някакви недостатъци. Не били симпатични онези, които са по-перфектни.

И още нещо за общественика и есперантиста Желев, което почти бях забравил. На 15 август 1997 той е сред учредителите на Националната асоциация на сляпо-глухите в България. Избран е ентузиазно дори в Контролния съвет на успешно учреденото сдружение. И досега той наблюдава отблизо и много внимателно живота и развитието на тази организация. Съвсем наскоро той преподава есперанто на трима нейни изяви членове. А това са Снежка Кирчева – редактор на списание "Звук и светлина", семейство Димка и Кирил Дамянови – утвърдени спортисти, самодейци и автори на поетични текстове. Владо е написал десетки журналистически текстове, както и много доклади, публикувани в различни есперантски печатни медии. Той пише и много текстове на български за есперанто и за различни есперантски събития, както и на други теми, предимно в областта на обучението и рехабилитацията на хората с нарушено зрение.

Висококвалифицираният педагог Желев е съавтор на интересен брайлов учебник. Нашият неспокоен съсъдбеник е автор и на книгите "Ориентиране и мобилност на късно ослепели и възрастни слепи" (1981), "Есперантското движение сред невидящите хора в България". За някои от любезните читатели вероятно ще бъде интересно да узнаят, че има поетични текстове в литературни сборници, чийто автор е пак нашият именит другар. През януари тази година, на прага на рождения му ден, се появи и първата негова белетристична книга - "Розата". Тя включва 8 негови разказа, писани между 1969 и 2015 година. Този свръхценен подарък му направи Читалището на слепите, финансирайки нейното издаване.

Забележителните му успехи в различните сфери на дейност в голяма степен изглежда се дължат и на неговото име, което означава "Владей света!". И той посредством своите роли, дейности и текстове наистина завладя света. От Япония, Китай, Таджикистан, през Европа, та чак до Канада!!! Дай, Боже, всеки такава благодатно име!!!

Преди две години Владимир Желев сам, доброволно и без никакъв натиск, се оттегли от председателството на организацията, която бе създал и развил до изключителни висоти. Отстъпвайки поста на по-младия от него Димо Димов, той направи едно брилянтно показно как и кога един формален лидер да даде път на следващия. Неговият заразителен пример без никакви колебания последва Данчо Данчев. Силно се надявам, че и други в най-скоро време ще се възползват от този чудесен модел.

Да поздравим юбиларя и да му пожелаем добро здраве, дълъг живот и високи постижения в неговите разностранни занимания!

Евангел ЧИЛИНГИРОВ
Снимки - Стефан СТОЙЧЕВ

65 години Общ съюз на българските слепи

На 13 март, на това емблематично число, преди 65 години три организации на българските слепи се обединяват в Общ съюз на слепите в България. Две от трите сдружения са подложени на много силен натиск, за да се слоят със своята доста по-голяма посестрима – Съюза на слепите в България, доскорошното Дружество на българските слепи (ДБС). ДБС приема новото си наименование на четиридневен бурен конгрес, състоял се от 28 до 31 август 1946 година.

В недалечното минало - периода 1920-1951 г., слепите в България са се сдружавали по различни признаци: причина за слепотата, професионална ангажираност, културни интереси. Съществували са седем организации с различна численост, повечето от които с национален периметър на дейност. Освен добре познатите ни Дружество на българските слепи, дружествата "Мрак" и "Тъмнина", читалището и кооперацията на слепите сред тях са и по-малко познатите "Balkana stelo" (на слепите есперантисти) и дружество "Черен поглед". Както се вижда, някои от тях използват преднамерено за свои наименования думи с ярко негативен емоционален пълнеж. Така вероятно са очаквали да отключват състраданието и благотворителността на обществото.

С установяването на тоталитарния режим и премахването на политическия плурализъм (1944-1948) много сдружения с идеална цел са разпуснати и имуществото им е иззето в полза на държавата, каквато е съдбата на няколкото организации на инвалиди. Други пък са били принудително обединявани, каквато участ сполетява организациите на слепите. Те само на косъм се разминават от ликвидация. Вълко Червенков - генерален секретар на БКП и премиер на страната, собственоръчно е написал резолюция, предполагаща тяхното разформироване. Този документ над четвърт век грижливо съхранява Цвятко Цветков - дългогодишен служител на Министерството на труда и социалните грижи. Впоследствие, работейки в централата на ССБ, той предава въпросния документ на своята колежка Катя Явашева - юрисконсулт в същото учреждение. Везните са се наклонили в нейна полза може би и поради факта че те двамата обитаваха една и съща работна стая - първата до председателския кабинет. Макар че с Цвятко Цветков бяхме големи приятели, аз не получих свръхинтересния документ. Моят колега и приятел най-вероятно въобще не е предполагал бъдещите ми изследователски занимания с българските организации на слепи – вчера и днес. Той има съвсем други планове за мен. Приятелят Цветков през цялото време на нашето другаруване вижда у мен, въпреки недотам перфектния ми характер, твърде перспективен апаратчик, на когото непременно е отреден съюзният кадрови връх. За късмет на българските слепи и слабовиждащи това становище на другаря Червенков не е реализирано. В забележителната си статия "Обединение на дружествата на слепите" Спас Карафезов пише, че с решение на Националния съвет на Отечествения фронт от 5 февруари 1950 г. се препоръчва дружествата "Тъмнина" и "Мрак" и Съюзът на слепите в България да се обединят в един общ съюз. Осъществяването на тази препоръка на Националния съвет на Отечествения фронт не става никак лесно. Ръководствата на дружествата "Тъмнина" и "Мрак" оказват силна и упорита съпротива. Представители на НС на ОФ полагат многократно големи усилия да ги убеждават в необходимостта от обединението. Налага се дори намесата на висши органи на комунистическата партия.

"Решение на ЦК на БКП: Централният комитет на Българската комунистическа партия, отдел "Секретариат" - 28 юни 1950 година, София.

До другаря Д. Терпешев

До другаря Ф. Козовски

До другаря А. Стойков

Препис от решение номер 755 на Секретариата на ЦК на БКП от 29 юни 1950 г.

Първо - Съюзът на слепите в България, дружеството "Тъмнина" на ослепелите от войните, дружеството "Мрак" на ослепелите работници от злополука в производството да се слоят и образуват единен Съюз на слепите в България, който да подпомага народната държава във всестранните ѝ грижи за слепите - трудоустрояване, обучение, образование и социално подпомагане на слепите и да провежда идейно-възпитателно и културно просвещение сред слепите.

Второ - в Съюза на слепите в България да не се създават секции за отделните категории слепи, а в централното ръководство на Съюза да има отдели за слепите от войните и за слепите от злополука в производството, които да се грижат за подработването на специфичните въпроси на тези категории слепи.

Трето - Съюзът на слепите в България да се контролира и подпомага във всекидневните му работи от Министерство на труда и социалните грижи."

Както е видно, за реализирането на горното решение са били необходими повече от осем месеца. Всичко това доказва, че съпротивата срещу обединението наистина е била много силна и упорита (сп. "Зари", 2001, кн. 3).

Но според Ангел Сотиров за една от трите обединяващи се организации - Съюза на слепите в България, обединението на тези дружества е било лелеяно повече от две десетилетия. И в края на краищата то става неопровержим факт ("Българските организации на слепи – вчера и днес", ИК "ЕТ "Елена Дулчева", Пловдив, 2004)!

Христо Белобрадов в своя текст "20 години Общ съюз на слепите в България" (сп. "Животът на слепите". 1971, кн. 3) ни осведомява, че на 13 март 1951 г. в София в салона на Дома на правниците на ул. "Пиротска" № 7 се провежда обединителният конгрес на гореспоменатите сдружения на слепи. На 12 март 1951 г. в отделни помещения се провеждат годишните отчетни събрания на дружествата "Тъмнина" и "Мрак" и XI редовен конгрес на Съюза на слепите в България. След приключването на отчетите и трите организации вземат решение за обединение, без изглежда особено да ги притеснява тринайсетото фатално число, на което ще се извърши обединителният акт. Избран е съответният брой делегати за обединителния конгрес, а XI конгрес на Съюза на слепите в България не избира делегати, понеже те са утвърдени на неговия десети конгрес още през юли 1950 година.

"На обединителния конгрес присъстват 126 души делегати, от които 91 делегати от страна на Съюза на слепите в България, 19 делегати от дружество "Тъмнина" и 16 делегати от дружество "Мрак", уточнява Белобрадов (тогава ръководител на пловдивския рехабилитационен център за слепи) в същата тази статия.

Председателстващият обединителния конгрес Стефан Ненков, един от ветераните на ДБС, открива заседанието и съвсем накратко обосновава необходимостта от обединението, като посочва целта, задачите и перспективите за дейност и развитие на един общ съюз на слепите в България. Конгресът провъзгласява обединението на всички категории слепи в Общ съюз на слепите в България.

Приет е устав, който предвижда Управителният съвет на Съюза да се състои от 11 членове и да включва най-малко по двама застъпници на всяка категория слепи.

Така е приет принципът на паритета. Останалите петима членове са избирани независимо от причината за тяхната слепота. Приета е също резолюция за основните насоки на дейност и развитие на Общия съюз на слепите в България и неговите клонове по места. За председател на новата организация е избран Стефан Ненков, а за подпредседатели Кирил Костов от бившия ССБ, Константин Гайдаров от бившето дружество "Тъмнина" и Стефан Бучакчиев от бившето дружество "Мрак".

По свидетелство на Марин Матев, мой дългогодишен надежден консултант, след учредяването на Общия съюз на слепите в България присъстващите в залата скандират, както е обичайно за онова

тоталитарно време: "Общ съюз, общ съюз!". Но една малка групичка неконформисти (включваща Кирил Костов, Марко Марков, Васил Григоров, Марин Матов, Димитър Станчев и др.) скандира нещо по-различно: "Овч съюз, овч съюз!". При младите веселяци (те всички са само на по 20 и няколко години) идва представителят на ЦК на БКП - някой си Кънев, и ги заплашва, че ако не престанат, поетапно ще бъдат изпратени към родните им места. И повече нямало да помиришат София. Те се опитват да възразят, че и тяхното скандиране е същото като на останалите делегати. Но партийният велможа става доста гневен и продължава със заплахите. Младоците-опозиционери мълкват. Те знаят, че компартията никак не се шегува.

Както се вижда от текста по-горе, едни от делегатите ликуват, а други дори се забавляват. Можем да се досетим, че някои от тях са дълбоко покрусени, ругаят и псуват. Със сигурност има и такива, на които им е все тая.

Три организации на слепи не участват в обединението. Обединителният конгрес не засяга Читалището на слепите в България и Народната потребителска кооперация на слепите, които продължават своето самостоятелно съществуване. Дружество "Черен поглед" също не присъства на обединителния форум. То се саморазпуска - или преди обединението, или след това. Това дружество е създадено през 1932 г. и включва недоволните и изключените от другите организации на слепи. В своята програмна статия "Обединение на слепите" (сп. "Съдба", 1934, кн. 6) Стоян Орозов посочва, че дружество "Черен поглед" има претенции да е организация на онези слепи, които са служили на държавата или на частните предприятия като осигурени работници. Според мои проучвания голяма част от неговите членове изкарват прехраната си посредством просия, която им е официално разрешена от държавата чрез съответен документ. Интервюирани от мен лица твърдят, че дружеството никога не е имало съответната регистрация. Дълги години председател на "Черен поглед" е Стоимен Бояджиев - доста бойка и колоритна натура. Неговата собствена квартира е и дружествена канцелария, зад чиято врата той държи за всеки случай един средно голям чук.

Дори от дистанцията на изминалото време ми е трудно да преценя дефинитивно доколко е било за добро извършеното на 13 март 1951 г. обединение на тези три сдружения на българските слепи. Вероятно има определени плюсове, но навярно са налице и известни негативи. Сигурно е може би едно - не може да се приветства един принудителен акт! Разбира се, веднага ще ми възразят, че цивилизацията винаги се извършва с насилие - по-голямо или по-малко насилие. Да, така е - ще бъда принуден да се съглася и аз.

Ангел СОТИРОВ

Снимки - личен архив на автора